

Saving Rebbe Meir: The Story Behind the Chanukah Story

פרשת וישלח – חודש כסלו, תש"פ

1) שם משמואל – פרשת נצבים, שנת תר"פ, עמ' רכה (ר' שמואל מסאכטשאב זי"ע)
 ונראה שזה עצמו הוא הענין שקבעו לכל יו"ט מסכתא בפ"ע. וכמו שהגיד כ"ק זקיני האדומו"ר הגדול מקאצק זצלה"ה שהחכמים גנזו האור של יו"ט בהמסכתא, עכ"ד. ולפי דרכנו יתפרש שלקבל האור של יו"ט שיהי קבוע על לוח לבו, צריך שיהי הלב מעובד ומזוכך ראוי לאותו האור, וזה משיגים ע"י התעסקות במסכתא של אותו יו"ט¹.

2) מחשבות חרוץ - אות טו, סעיף קטן ז' (ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע)
 ונראה לי דסימנא מילתא הוא מה שנזדמן לבעלי הטור ושולחן ערוך לכתוב מצוה זו בסימן ע"ר, וכבר העיר בתומים בקיצור תקפו כהן על השולחן ערוך דמאחר שנתקבל בכל ישראל ודאי רוח ה' דיבר בו והכל בכתב מיד ה' עליו השכיל אף מה שהוא לא כיוון כלל לזה...

3) מגן אברהם – אורח חיים, סימן תרע, הקדמה להלכות חנוכה
 נוהגין הנערים העניים לסבב בחנוכה על הפתחים, ובס' חנוכת הבית כ' טעם לזה.

4) מסכת בבא בתרא דף י. (עיין דרשות בית ישי – סימן כח, עמ' רכח [ר' שלמה פישר])
 וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע: אם אלקיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם? א"ל: כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם. א"ל: [אדרבה], זו שמחייבתן לגיהנם! אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו; כששמע המלך לא כועס עליו?! ואתם קרוין עבדים, שנאמר: "כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כה)! אמר לו ר"ע: אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שכעס על בנן וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגרו לו? ואנן קרוין בניים, דכתיב: "בניים אתם לד' אלקיכם" (דברים יד, א).

5) נוסח של "בימי מתתיהו" לחנוכה
 ...כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל... ואחר כן באו בניך...

6) בראשית (וישלח) - פרק לב, פסוקים ד-ח
 (ד) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. (ה) ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה. (ו) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך. (ז) וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו. (ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות.

7) דעת זקנים מבעלי התוספות (שם)
 "ויצר לו". מיצר היה על שהיה ירא מעשו לאחר שהבטיחו הקב"ה מהרב אליאב הכהן ז"ל.

8) רש"י (שם)
 ויירא ויצר – ויירא שמא יהרג, ויצר לו" אם יהרוג הוא את אחרים.

¹ ועיין בשם משמואל - שבועות, שנת תרע"ג (עמ' סא) ששאל למה לא סדרו חז"ל מסכת לחג השבועות.

9) שמות - פרק ב, פסוקים יא-יב

(יא) וַיְהִי בַיָּמִים הֵהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסַבְלֹתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצָּרֵי מִכָּה אִישׁ עֵבְרִי מֵאֶחָיו. (יב) וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּדְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל.

10) רש"י (שם)

וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ - עתיד לצאת ממנו שיתגייר.

11) אמרי נועם – פרשת וישלח, אות כט² (ר' מאיר מדזיקוב זי"ע)

ואיתא בספרים כי יראת יעקב היתה כי יצא נשמת ר' מאיר מנירון קיסר (גיטין דף נו.), והנשמה הזו היתה ניצודת בעשו ובזרעו, על כן ירא שלא יהרגם. ורמזנו במקום אחר כי אמרו ז"ל (הוריות דף יג): **מאן אחרים? ר' מאיר.** וזה שמא יהרוג את **אחרים**, שלא יגרום רע לנשמת ר' מאיר.

12) מסכת קידושין דף לו.

"בנים אתם לה' אלקיכם", בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים - אתם קרוים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים - אין אתם קרוים בנים, דברי ר' יהודה; **רבי מאיר אומר: בין כך ובין כך אתם קרוים בנים...**

13) שו"ת הרשב"א - חלק א, סימן קצד (וע"ע סימן רמב)

ואע"ג דרבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה, **הכא רבי מאיר קראי קדייק.**

14) אמת ליעקב – מערכת רי"ש, סימן עד (ר' יעקב שאלתיאל ניניו זצ"ל)

אמור מעתה זהו הטעם שנהגו כל ישראל הי"ו בכל תפוצות ישראל להיותם נודדים נדרים ונדבות דהיינו צדקות לשם התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס זי"ע וקבעו קופה בכל עיר ועיר מדינה ומדינה והיינו טעמא כיון דכל קיום מצות הצדקה תלוייה בדעת ר"מ דסבירא ליה דאפילו כשאינם עושים רצונו של מקום קוריים בנים ועל ידי זה מתקיים הצדקה לא כן לדעת ר"י דס"ל דנקראים עבדים אין הצדקה נחשבת לכלום ואדרבא מגרעות נתן אי לזאת נודדים נדבות על שמו רוצה לומר אנו נותנים זאת הצדקה על דעתו שהוא סובר דאפילו כשאין עושים רצונו של מקום נקראים בנים ובזה יש שכר טוב לפעולתם באופן דהיסוד מוסד של מעשה הצדקה הוא רמב"ה זיע"א:	אמור מעתה זהו הטעם שנהגו כל ישראל הי"ו בכל תפוצות ישראל להיותם נודדים נדרים ונדבות דהיינו צדקות לשם התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס זי"ע וקבעו קופה בכל עיר ועיר מדינה ומדינה והיינו טעמא כיון דכל קיום מצות הצדקה תלוייה בדעת ר"מ דסבירא ליה דאפילו כשאינם עושים רצונו של מקום קוריים בנים ועל ידי זה מתקיים הצדקה לא כן לדעת ר"י דס"ל דנקראים עבדים אין הצדקה נחשבת לכלום ואדרבא מגרעות נתן אי לזאת נודדים נדבות על שמו רוצה לומר אנו נותנים זאת הצדקה על דעתו שהוא סובר דאפילו כשאין עושים רצונו של מקום נקראים בנים ובזה יש שכר טוב לפעולתם באופן דהיסוד מוסד של מעשה הצדקה הוא רמב"ה זיע"א:

15) פני יהושע – מסכת שבת דף כא: (ר' יעקב יהושע פלק זצ"ל) [1680-1756]

ולכאורה יש לתמוה כל טורח הנס זה למה, דהא קיי"ל טומאה הותרה בציבור והיו יכולין להדליק בשמן טמא? ... **לכך נראה דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע להם חיבת המקום עליהם...**

² וע"ע בספר זכרון שמואל – פרשת וישלח, דף כב.-כב: (לר' שמואל שמריהו היינה מאסטרווצא זצ"ל, תלמיד מובהק של המגיד מקאזניץ זי"ע)